

MEDNARODNI ETNOGRAFSKI KONGRES V ARNHEMU NA HOLANDSKEM V LETU 1955

Boris Orel

V Holandskem državnem muzeju za etnografijo »Het Nederlands Openluchtmuseum« v Arnhemu je od 20. do 24. septembra 1955 zboroval mednarodni etnografski kongres, ki se ga je udeležilo okrog 90 etnografov in drugih gostov iz Holandske, Amerike, Anglije, Vzhodne in Zahodne Nemčije, Francije, Belgije, Portugalske, Španije, Danske, Švedske, Norveške, Finske, Švice, Avstrije in med drugim tudi iz Jugoslavije (dr. M. Gavazzi, dr. Br. Bratanić, dr. V. Novak in podpisani).

Kongres je bil uradno otvorjen 20. septembra v Holandski akademiji znanosti v Amsterdamu (Trippenhuis), od 21. do 23. septembra pa je v restavracijski dvorani Holandskega državnega muzeja za etnografijo v Arnhemu obravnaval v številnih referatih raznovrstno aktualno problematiko etnografske znanosti. Predavatelji so se ukvarjali z osnovnimi vprašanji etnografije, med drugim zlasti z vprašanjem poenotenja njenega izrazoslovja oziroma imenoslovja. Tako je prvi dan predaval portugalski etnograf J. Dias o nomenklaturi in predmetu etnografske znanosti, koreferent o tem vprašanju pa je bil Br. Bratanić iz Zagreba, ki je v svojem predavanju predlagal, da bi bil sprejet naziv »etnologija« tudi za evropsko regionalno etnologijo (t. j. etnografijo) v mednarodni in če mogoče tudi v nacionalni jezikovni rabi. V diskusiji so Nemci, Avstrijci in Holandci zavzeli do Bratanićevega predloga kritično, mogli bi dejati, odklonilno stališče, medtem ko so ga drugi bolj ali manj pozitivno presojali. Zatem sta avstrijski etnograf L. Schmidt in estonski folklorist O. Loorits govorila o položaju etnografije v sestavu duhovnih znanosti, K. Meisen (Zahodna Nemčija) ter S. Erixon (Švedska) pa o etnografiji kot družbeni vedi.

Drugi dan, t. j. 22. septembra, so bila na dnevnem redu tale predavanja: Narodni etnografski muzeji kot kulturno-znanstvene ustanove (H. Stigum in G. H. Rivière), etnografija v okviru umetnostne zgodovine (J. M. Ritz) ter etnografija in jezikoslovje (H. Moser in K. Heeroma). V diskusijo o etnografskih muzejih kot kulturno-znanstvenih ustanovah je posegel tudi podpisani, ki je v svojih izvajanjih govoril o razvoju muzejstva v Jugoslaviji po osvoboditvi in o pomenu etnografskih muzejev za kulturo in znanost; zlasti se je dotaknil kritičnega stanja mnogih etnografskih muzejev v Evropi (Dunaj, Ljubljana in drugod), dalje vprašanja proučevanja etnografskih zbirk, nujne znanstvene potrebe po sistematično urejenih študijskih depojih, nazadnje pa je nakazal problematiko varstva etnografskih spomenikov ter predlagal, naj bi se ta problematika obravnavala na prihodnjem etnografskem kongresu v posebnem referatu.

Predavanja, ki so bila na dnevnem redu 23. septembra, pa so bila posvečena vprašanjem folkloristike in položaju etnografije na univerzah. R. Christiansen in M. Lüthi sta predavala o etnografiji in literarni zgodovini, E. Seemann je govoril o ljudski pesmi in književni znanosti, naposled pa sta M. Haavio in S. Thompson obravnavala etnografijo kot študijski predmet na univerzah.

V program kongresa so sodili ogled arnhemskega muzeja na prostem »skansenc«, izleti v arnhemsko okolico itd. Trije večeri so bili posvečeni holandski ljudski kulturi: ljudski pesmi (posredoval nam jo je naš znanec dr. Jaap Kunst), nošam, plesom in običajem. Po končanem kongresu smo 24. septembra obiskali Amsterdam in ribiško naselje Volendam ob Zuiderskem jezeru, kjer nam je folklorna skupina v ljudskih nošah prikazala nekaj domačih ljudskih plesov. Tako smo mogli ob mednarodnem etnografskem kongresu v veliki meri spoznati tudi holandsko deželo, njeno umetnost in kulturno-zgodovinsko bogastvo, zlasti pa njeno svojstveno obmorsko ljudsko kulturo.

Kongres je bil odlično organiziran, kar je bila predvsem zasluga direktorja Holandskega državnega muzeja za etnografijo v Arnhemu dr. Win. Roukensa in njegovih sodelavcev.

Résumé

LE CONGRÈS INTERNATIONAL DES ETHNOGRAPHES A ARNHEM EN HOLLANDE

L'auteur donne un bref compte rendu du Congrès International des Ethnographes à Arnhem en Hollande qui a eu lieu de 20 à 24 septembre 1955.

POSVETOVANJE VZHODNOALPSKIH FOLKLORISTOV V LJUBLJANI 26.—28. MARCA 1956

Milko Matičetov

Na območju vzhodnih Alp so se že skoraj pred poldrugim tisočletjem srečali predstavniki treh najmočnejših etničnih skupin v Evropi — romanske, germanske in slovanske — in v bolj mirnem ko nemirnem sožitju je pač moralo priti do najrazličnejših medsebojnih izmenjav tvarnih in duhovnih dobrin. Če še dodamo, da so se trojni prišleki utaborili na ozemlju, ki je znano že po svoji pisani substratni etnični preprogi, nam bo tembolj jasno, kako mikavno, pomembno, a obenem tudi odgovorno je tu delo folkloristov!

Kjerkoli na tem območju bi se kdo hotel poglobiti v ta ali oni folklorni pojav in ga objektivno zarisati, se bo zmerom znašel pred vprašanji, ki so nerešljiva brez nadvse poznavega razočila in sorodnih pojavov v soseščini. Preteklost nam nudi lepe primere razumevanja in spoštovanja te neizpodbitne resnice, nudi pa nam žal tudi poskuse enostranskega tolmačenja folklornih pojavov, natezanja gradiva na razna kopita, pač v soglasju z občasnimi znanstvenimi »teorijami«, narodnopolitičnimi stremljenji ali iz raznih drugih nagibov. Danes pa je močnejša kot kdajkoli v preteklosti zavest, da je taka pot jalova, škodljiva, nespravljiva z duhom splošne pomirljivosti, ki je zavel po drugi svetovni vojski, in še posebej žaljiva za glavni objekt folklornih raziskavanj, ljudstvo v svojstvu dediča in varuha starih — stoletnih ali celo tisočletnih kulturnih tradicij!